В. Л. ІВАЩЕНКО, Л. В. ТУРОВСЬКА

СЛОВ'ЯНСЬКЕ ЗІСТАВНЕ, ПОРІВНЯЛЬНЕ І ТИПОЛОГІЧНЕ ТЕРМІНОЗНАВСТВО КІНЦЯ XX — ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТЬ

У статті проаналізовано особливості розвитку зіставного, порівняльного і типологічного термінознавства у слов'янському мовному просторі кінця XX — початку XXI ст., виокремлено основні парадигмальні, крос-парадигмальні та крос-дисциплінарні напрями й аспекти термінологічних пошуків.

Ключові слова: порівняльне, зіставне, типологічне термінознавство; парадигмальний, крос-парадигмальний, крос-дисциплінарний напрями.

Сьогодні в українському термінознавстві немає фундаментальних теоретичних розвідок, присвячених каталогізації та систематизованому описові зіставного, порівняльного й типологічного термінознавства слов'янських країн кінця XX — початку XXI століть. Відповідно немає й інвентаризації таких праць. Нерозробленість теоретичних засад задекларованих термінознавчих підрозділів в Україні спонукає нас до висвітлення цієї проблеми в пропонованій статті.

Узагальнюючи досвід теоретичних пошуків у цьому аспекті, ми помітили, що зіставні (*зіставне / синхронне термінознавство*) [1], порівняльні (*порівняльне / порівняльно-історичне / компаративне термінознавство*) [2] й типологічні (*типологічне термінознавсвто*) [3] дослідження переважно галузевих термінологій

[1] *Зіставне* (*синхронне*) *термінознавство* (*власне зіставне термінознавство*) — галузь термінознавства, один із його аспектуальних напрямів дослідження, сформований на основі окремих теоретичних положень зіставної лінгвістики, зокрема зіставної лексикології й семасіології, адаптованих до вивчення відмінних рис, індивідуальних особливостей термінології тієї самої поняттєвої сфери, термінологій близьких, суміжних або далеких поняттєвих сфер у близькоспоріднених мовах, тобто таких, які належать до однієї групи однієї мовної сім'ї (наприклад, до слов'янських мов) на тлі наявної їх подібності з використанням зіставного методу, що ґрунтується на синхронії, дуже рідко — термінологій далеких поняттєвих сфер у тій самій мові.

[2] *Порівняльне / порівняльно-історичне / компаративне* (*діахронне*) *термінознавство* визначаємо як галузь термінознавства, один з його аспектуальних напрямів дослідження, сформований на основі теоретичних положень порівняльно-історичного / компаративного мовознавства, адаптованих до вивчення на тлі певних розбіжностей спільних рис 1) термінології тієї самої поняттєвої сфери або близьких / суміжних поняттєвих сфер у близько- й віддаленоспоріднених / далекоспоріднених мовах, 2) термінологій близьких / суміжних поняттєвих сфер у межах однієї національної мови з використанням порівняльного / порівняльно-історичного методу, що ґрунтується на діахронії, із віднаходженням генетичної подібності термінологій, їх спільних першовитоків, історичних закономірностей розвитку (з відповідною реконструкцією прототермінів) та з розробленням на цій основі генетичних класифікацій термінологій, тобто моделей їх формування.

[3] *Типологічне термінознавство* визначаємо як галузь термінознавства, один з його аспектуальних напрямів дослідження, сформований на засадах типологічного мовознавства,

© В. Л. ІВАЩЕНКО, Л. В. ТУРОВСЬКА, 2014

слов'янського світу можна систематизувати за такими основними пошуковими напрямами: парадигмальним, крос-парадигмальним та крос-дисциплінарним.

Парадигмальний напрям репрезентують праці, написані в руслі трьох дослідницьких парадигм: системно-структурної (традиційне термінознавство), функціональної (функціональне термінознавсто), когнітивної (когнітивне / гносеологічне термінознавство).

У *системно-структурному / традиційному термінознавстві* розрізнаємо такі основні його аспекти: зіставний, контрастивний, контрастивно-[типолого]зіставний, порівняльно-контрастивний, порівняльно-[історично-]зіставний, порівняльно-контрастивно-зіставний, класифікаційно-типологічний.

До *власне зіставних* можна віднести, наприклад, праці російських — Н. О. Перепльотчикової («Зіставне дослідження термінологічних систем з електроніки й електротехніки: на матеріалі французької й італійської мов») [4], Т. В. Морщакової («Семантичні характеристики термінів кримінального закону: на матеріалі російської, німецької й англійської мов») [5], Я. Монкоші-Богдан («Розвиток комерційної термінології російської і польської мов 80–90-х рр. XX ст.») [6], українських — М. Г. Зеленцової («Особливості відображення іншомовної термінології в мовах-реципієнтах: на матеріалі термінології російської та української мов») [7], білоруських — М. Г. Антонюк («Білоруська і російська термінологія права (зіставний аспект)») [8], хорватських — І. Фабіянич («Англізми в російській та хорватській економічній термінології») [9], сербських — В. Костича («Сучасна економічна термінологія в російській та сербській мовах») [10], словацьких — Ф. Гейсера («Професійна лексика в її російсько-словацькому зіставленні» — на матеріалі військової лексики) [11], болгарських — І. Атанасової («Термінологія образотворчого мистецтва в російській і болгарській мовах») [12],

---

адаптованих до вивчення на основі встановлення спільних рис загальних властивостей, типових явищ, структурної подібності термінологій / номенклатур (а в цьому контексті й термінів / номенклатурних одиниць / спеціальної лексики) тієї самої, близьких / суміжних або далеких поняттєвих сфер у тій самій або різних (близько- й далеко- / віддаленоспоріднених) мовах, які об'єднують їх у ізоморфні моделі, з використанням порівняльного (діахронного) і зіставного (синхронного) методів, а також методу комплексного параметричного опису термінологій та розробленням структурно-ізоморфних класифікацій термінологій і параметрів їх опису-моделювання (а в цьому контексті — типологічних класів термінів та параметрів їх опису).

[4] *Переплетчикова Н. А.* Сопоставительное исследование терминологических систем по электронике и электротехнике: на материале французского и итальянского языков : Дис. … канд. филол. наук.— СПб., 2007.— 153 с.

[5] *Морщакова Т. В.* Семантические характеристики терминов уголовного закона (на материале русского, немецкого и английского языков) : Дис. … канд. филол. наук.— М., 1992.— 197 с.

[6] *Монкоша-Богдан Я.* Развитие коммерческой терминологии русского и польского языков 80–90-х гг. XX в. : Дис. … д-ра филол. наук.— СПб., 1994.— 286 с.

[7] *Зеленцова М. Г.* Особливості відображення іншомовної термінології в мовах-реципієнтах (на матеріалі термінології російської та української мов) : Дис. … канд. філол. наук.— Сімферополь, 2006.— 221 с.

[8] *Антанюк М. Г.* Беларуская і руская тэрміналогія права (супастаўляльны аспект) : Аўтарэф. дыс. … канд. філал. навук.— Мінск, 2008.— 24 с.

[9] *Fabijanić I.* Anglizmi u ruskoj i hrvatskoj economskoj terminologiji : Doct. dis.— Zadar, 2008.— 433 s.

[10] *Костић В.* Савремена економска терминологија у руском и српском језику : Книга.— Ниш: МБ Графика, 2003.— 157 с.

[11] *Heiser F.* Odborná lexika a jej rusko-slovenská komparácia.— Ružomberok, 2007.— 91 s.

[12] *Атанасова И.* Терминология в изобразителното изкуство в руски и български език : Дис. … д-ра филол. науки. — Велико Търново, 2003. — http://ruskiezik.blogspot.com/2012/02/i-ii.html.

Л. Кірової («Порівняльний огляд комп'ютерної термінології в слов'янських мовах (за матеріалами болгарської, російської, сербської і хорватської мов)») [13], В. Лазарова («Англо-американська баскетбольна термінологія») [14] та чеських — Р. Блатної («Музичне мистецтво з лінгвістичного погляду (чеський матеріал у зіставленні з російським)») [15] дослідників.

Однією з особливостей розгортання цього напряму є зіставлення близьких / суміжних або далеких термінологій у межах тієї самої мови, що дає підстави говорити, зокрема, про *монолінгво(типолого-)зіставні дослідження*, наприклад, у російському — М. В. Скребньова («Термінологія методики викладання фізичної культури в зіставленні з термінологією методики викладання мов») [16], словенському — Р. Кошута, Т. Логар («Сільськогосподарська і виноградарська термінології в говірках словенської Істри») [17], хорватському — Д. Буковчан («Полілексичні фрази в професійній мові німецької криміналістики і кримінології») [18] та українському термінознавстві — Л. А. Кім («Терміни з незмінюваним залежним компонентом у системі засобів спеціальної номінації» — зіставлення термінологій різних понятєвих сфер у російській мові) [19]. У деяких із них зіставлення є прихованим, пор., зокрема, праці М. М. Дзюби («Епоніми в українській науковій термінології») [20] та А. О. Ніколаєвої («Структурно-семантична характеристика термінології програмування, комп'ютерних мереж та захисту інформації») [21] в українському термінознавстві.

Такі праці можуть мати різне спрямування, зокрема: *порівняльно-зіставне*, наприклад, у російської дослідниці Д. Л. Бронникової («Порівняльно-зіставний аналіз термінологічного корпусу підмов альтернативного палива й електроніки: за даними частотних словників») [22]; *порівняльно-історичне* — у білоруської дослідниці Е. А. Яловської («Медична й анатомо-фізіологічна лексика у старобілоруській літературно-писемній мові XIV — початку XVIII ст.») [23]; *класифікаційно-типологічне* — у російської дослідниці Л. М. Нікуліної («Типологія монолексемних термінів: на матеріалі англійської лінгвістичної термінології») [24]; *семантико-типологічне* — у російської дослідниці Л. Б. Ездекової («Семанти-

---

[13] *Кирова Л.* Един сравнителен поглед върху компютърна лексика в славянските езици (върху материал от български, руски, сърбски и хърватски).— 2004.— http://litemet.bg/publish3/kirova/slav/htm.

[14] *Лазаров В.* Англо-американска баскетболна терминология.— София, 2007.— 64 с.

[15] *Blatná R.* Hudební umění z pohledu lingvistického (na českém materiálu ve srovnání s ruštinou) : Kand. dis. práce.— Praha, 1991.— 266 s.

[16] *Скребнева М. В.* Терминология методики преподавания физической культуры в сопоставлении с терминологией преподавания языков : Автореф. дис. … канд. филол. наук.— М., 1994.— 155 с.

[17] *Cossutta R., Logar T.* Poljedelska in vinogradniška terminologija v govorih slovenske Istre : Dokt. dis.— Ljubljana, 1993.— 781 s.

[18] *Bukovčan D.* Polileksički izrazi u jeziku struke na primjeru njemačkog jezika kriminalistike i kriminalogije : Doct. dis.— Zagreb, 2006.— 306 s.

[19] *Кім Л. А.* Терміни з незмінюваним залежним компонентом у системі засобів спеціальної номінації : Дис. … канд. філол. наук.— Дніпропетровськ, 2006.— 198 с.

[20] *Дзюба М. М.* Епоніми в українській науковій термінології : Автореф. дис. ... канд. філол. наук.— Луцьк, 2011.— 20 с.

[21] *Ніколаєва А. О.* Структурно-семантична характеристика термінології програмування, комп'ютерних мереж та захисту інформації : Дис. … канд. філол. наук.— Х., 2002.— 190 с.

[22] *Бронникова Д. Л.* Сравнительно-сопоставительный анализ терминологического корпуса подъязыков альтернативного топлива и электроники : Дис. ... канд. филол. наук.— М., 2009.— 269 с.

[23] *Ялоўская Э. А.* Медыцынская і анатама-фізіялагічная лексіка ў старабеларускай літаратурна-пісьмовай мове XIV — пачатку XVII І ст. : Дыс. ... канд. філал. навук.— Мінск, 2001.

[24] *Никулина Л. Н.* Типология монолексемных терминов (на материале английской лингвистической терминологии) : Автореф. дис. … канд. филол. наук.— М., 1990.— 24 с.

ко-синтаксичні властивості й типи іменних термінологічних словосполучень: на матеріалі економічної термінології» — в англомовному просторі) [25]; *імпліцитно-типологічне* — у білоруської дослідниці Т. В. Капейко («Лексико-семантичний спосіб термінотворення в білоруській мові: на матеріалі природознавчої і промислово-технічної термінології») [26].

До *власне контрастивних* (*контрастивне / синхронне термінознавство* [27]) відносимо наукові пошуки переважно російських учених — Т. Ласлоне («Терміни економіки в російській і угорській мовах») [28], В. В. Терещенко («Лексико-граматичні особливості утворення багатокомпонентних військових і військово-технічних термінів в арабській мові (у зіставленні з російською мовою)») [29], М. А. Абдул-Хаміда («Політична лексика у сучасній російській мові і в сучасному івриті (словотворення)») [30], А. Н. Зарипової («Економічна термінологія в німецькій, російській і татарській мовах») [31], Ж. Папп («Лексика зовнішньоекономічної сфери діяльності: на матеріалі зовнішньоторгових документів у російській і угорській мовах»)[32], Ву Чжон Хі («Універсальна й національна своєрідність у лінгвістичному освоєнні англомовних комп'ютерних термінів у російській і корейській мовах» — *етнокультурний аспект*) [33].

Контрастивно-(типолого-)зіставні аспекти (*контрастивно-зіставне термінознавство* [34]) привертають увагу, наприклад, таких дослідників: у Росії (більшою мірою) — Т. О. Журавльової («Досвід зіставного вивчення термінології обчислювальної техніки в англійській і російській мовах») [35], Н. П. Тимофєєвої («Основи семантичної трансформації стійких сполучень та зміни сфери

---

[25] *Эздекова Л. Б.* Семантико-синтаксические свойства и типы именных терминологических словосочетаний (на материале экономической терминологии) : Дис. … канд. филол. наук.— Пятигорск, 2003.— 179 с.

[26] *Капейко Т. В.* Лексіка-семантычны спосаб тэрмінаўтварэння ў беларускай мове (на матэрыяле прыродазнаўчай і прамыслова-тэхнічнай тэрміналогіі) : Аўтарэф. дыс… канд. філал. навук.— Мінск, 1998.— 19 с.

[27] *Контрастивне* (*синхронне*) *термінознавство* (*власне контрастивне термінознавство*) — галузь термінознавства, один з його аспектуальних напрямів дослідження, адаптований до вивчення контрастивних ознак термінології тієї самої поняттєвої сфери, термінологій близьких, суміжних або далеких поняттєвих сфер у неспоріднених мовах, тобто таких, які належать до різних мовних сімей (наприклад, до індоєвропейських і тюркських мов) на тлі наявної їх подібності з використанням зіставного методу, що ґрунтується на синхронії.

[28] *Ласлоне Т.* Термины экономики в русском и венгерском языках : Автореф. дис. ... канд. филол. наук.— М., 1998.— 19 с.

[29] *Терещенко В. В.* Лексико-грамматические особенности образования многокомпонентных военных и военно-технических терминов в арабском языке (в сопоставлении с русским языком) : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2001.— 142 с.

[30] *Абдул-Хамид М. А.* Политическая лексика в современном русском языке и в современном иврите (словообразование) : Дис. ... канд. филол. наук.— СПб., 2005.— 260 с.

[31] *Зарипова А. Н.* Экономическая терминология в немецком, русском и татарском языках : Дис. ... канд. филол. наук.— Казань, 2004.— 208 с.

[32] *Папп Ж.* Лексика внешнеэкономической сферы деятельности (на материале внешнеторговых документов в русском и венгерском языках) : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2002.— 254 с.

[33] *Ву Чжон Хи.* Универсальное и национальное своеобразие в лингвистическом освоении англоязычных компьютерных терминов в русском и корейском языках : Дис. … канд. филол. наук.— М., 1998.— 140 с.

[34] *Контрастивно-зіставне термінознавство* визначаємо як галузь термінознавства, один з його аспектуальних напрямів дослідження, адаптований до вивчення або контрастивних ознак, або відмінних рис, індивідуальних особливостей термінології тієї самої поняттєвої сфери, термінологій близьких, суміжних чи далеких поняттєвих сфер у віддаленоспоріднених мовах, тобто таких, які належать до різних груп однієї мовної сім'ї (наприклад, до слов'янських і германських мов) на тлі наявної їх подібності з використанням зіставного методу, що ґрунтується на синхронії.

[35] *Журавлева Т. А.* Опыт сопоставительного изучения терминологии вычислительной техники в английском и русском языках : Автореф. дис. … канд. филол. наук.— М., 1990.— 25 с.

їх уживання: на матеріалі юридичної і комп'ютерної термінології російської і англійської мов») [36], Г. М. Острикової («Предметно-образний компонент іменних лексичних одиниць вторинного походження у підмовах інформатики і кібернетики: на матеріалі російської і німецької мов») [37], О. О. Казачкової («Зіставний аналіз термінології «Художнє оброблення металів» в англійській і російській мовах») [38], І. М. Позднишевої («Зіставний аналіз автомобільних терміносистем в англійській, французькій і російській мовах») [39], О. А. Макшанцевої («Специфіка оцінного компонента в структурі значення юридичного терміна: на матеріалі російської і англійської мов») [40], Л. І. Хасіної («Місце і специфіка дієслівних лексем і словосполучень у галузевій терміносистемі: на матеріалі російської і англійської юридичної термінології») [41], О. В. Баран («Зіставлення економічних терміносистем у французькій і російській мовах в аспекті сучасної неології») [42], В. В. Касьянова («Зіставний аналіз сучасної термінології фінансової діяльності в англійській і російській мовах») [43], Н. О. Труфанової («Проблема номінації осіб у фінансово-економічній термінології: на матеріалі російської і англійської мов») [44], С. В. Старостіної («Зіставний аналіз лексичних і термінологічних одиниць із теорії кооперації: на матеріалі англійської і російської мов»)[45], М. В. Гаврилової («Ділова термінологія міжнародної економіки у французькій, англійській і російській мовах у тезаурусному аспекті») [46], І. А. Хамана («Терміни розвідувальної геофізики в англійській і російській мовах (словотвірний і лексикографічний аспекти)») [47], М. О. Лазаревої («Зіставний аналіз метеорологічної лексики англійської і російської мов») [48],

---

[36] *Тимофеева Н. П.* Основы семантической трансформации устойчивых сочетаний при изменении сферы их употребления: на материале юридической и компьютерной терминологий русского и английского языков : Дис. … канд. филол. наук.— Саратов, 1997.— 190 с.

[37] *Острикова Г. Н.* Предметно-образный компонент именных лексических единиц вторичного образования в подъязыках информатики и кибернетики (на материале русского и немецкого языков) : Автореф. дис. … канд. филол. наук.— Саратов, 1990.— 16 с.

[38] *Казачкова О. А.* Сопоставительный анализ терминологии «Художественная обработка металлов» в английском и русском языках : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2005.— 210 с.

[39] *Позднышева И. Н.* Сопоставительный анализ автомобильных терминосистем в английском, французском и русском языках : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2007.— 208 с.

[40] *Макшанцева Е. А.* Специфика оценочного компонента в структуре значения юридического термина (на материале русского и английского языков) : Дис. … канд. филол. наук.— Саратов, 2001.— 174 с.

[41] *Хасина Л. И.* Место и специфика глагольных лексем и словосочетаний в отраслевой терминосистеме: на материале русской и английской юридической терминологии : Дис. … канд. филол. наук.— Саратов, 2003.— 168 с.

[42] *Баран О. В.* Сопоставление экономических терминосистем во французском и русском языках в аспекте современной неологии : Дис. ... канд. филол. наук.— М., 2005.— 234 с.

[43] *Касьянов В. В.* Сопоставительный анализ современной терминологии финансовой деятельности в английском и русском языках : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2001.— 292 с.

[44] *Труфанова Н. О.* Проблема номинации лиц в финансово-экономической терминологии: на материале русского и английского языков : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2006.— 213 с.

[45] *Старостина С. В.* Сопоставительный анализ лексических и терминологических единиц по теории кооперации (на материале английского и русского языков) : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2004.— 242 с.

[46] *Гаврилова Н. В.* Деловая терминология международной экономики во французском, английском и русском языках в тезаурусном аспекте : Дис. … канд. филол. наук.— Екатеринбург, 2009.— 191 с.

[47] *Хаман И. А.* Термины разведочной геофизики в английском и русском языках (словообразовательный и лексикографический аспекты) : Дис. ... канд. филол. наук.— Краснодар, 2003.— 154 с.

[48] *Лазарева М. А.* Сопоставительный анализ метеорологической лексики английского и русского языков : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2000.— 199 с.

О. І. Кузнецової («Семантична відносність лексичних одиниць тематичної групи «атмосферні опади» в англійській і російській мовах (зіставний аналіз)») [49], Л. В. Щеколдіної («Комплексний зіставний аналіз англійської і російської офтальмологічної лексики») [50], О. С. Радкевич («Зіставний аналіз термінології «Курортологія» в англійській і російській мовах») [51], М. О. Вайнштейн («Зіставний аналіз лексикографічної термінології в англійській і російській мовах») [52], О. І. Лукіної («Фонетичний термін як одиниця термінологічного поля у французькій мові в зіставленні з російською») [53], І. І. Донскової («Проблеми системного зіставлення різномовної лексики: на прикладі англійської і російської лексики семантичного поля «житлові будівлі і приміщення») [54], О. Є. Миронової («Зіставний системний аналіз англійської і російської лексики: на матеріалі лексики архітектурних конструкцій») [55], О. С. Гриньова («Зіставний аналіз англійської і російської архітектурної термінології: на матеріалі тематичного поля «Теорія й історія архітектури») [56], І. В. Тененєвої («Проблеми і принципи упорядкування термінології: на матеріалі зіставлення фотографічної лексики англійської і російської мов») [57], Д. К. Єфимова («Терміносфера ЗМІ в російській і англійській мовах») [58], Є. Ю. Ковальова («Національна специфіка лексичного групування: на матеріалах поля «метали» в російській і англійській мовах» — *етнокультурний аспект*) [59], І. О. Клепальченка («Зіставний аналіз лексики семантичної групи «сходи й елементи сходових конструкцій»: на матеріалі англійської і російської мов») [60], Н. Л. Сердюкової («Зіставний аналіз термінології психіатрії в англійській і російській мовах: на матеріалі номінацій хвороб і хворобливих станів») [61], С. Ю. Бабанової («Варіантність у термінології: на матеріалі термінології

---

[49] *Кузнецова О. И.* Семантическая относительность лексических единиц тематической группы «атмосферные осадки» в английском и русском языках (сопоставительный анализ) : Дис. … канд. филол. наук.— Краснодар, 2002.— 172 с.

[50] *Щеколдина Л. В.* Комплексный сопоставительный анализ английской и русской офтальмологической лексики : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2006.— 216 с.

[51] *Радкевич О. С.* Сопоставительный анализ терминологии «Курортология» в английском и русском языках : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2006.— 292 с.

[52] *Вайнштейн М. А.* Сопоставительный анализ лексикографической терминологии в английском и русском языках : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2000.— 177 с.

[53] *Лукина О. И.* Фонетический термин как единица терминологического поля во французском языке в сопоставлении с русским : Дис. … канд. филол. наук.— Екатеринбург, 2008.— 261 с.

[54] *Донскова И. И.* Проблемы системного сопоставления разноязычной лексики (на примере английской и русской лексики семантического поля «жилые здания и помещения») : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2001.— 230 с.

[55] *Миронова Е. Е.* Сопоставительный системный анализ английской и русской лексики (на материале лексики архитектурных конструкций) : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2001.— 207 с.

[56] *Гринев А. С.* Сопоставительный анализ английской и русской архитектурной терминологии: на материале тематического поля «Теория и история архитектуры» : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2004.— 213 с.

[57] *Тененева И. В.* Проблемы и принципы упорядочения терминологии (на материале сопоставления фотографической лексики английского и русского языков) : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2001.— 320 с.

[58] *Ефимов Д. К.* Терминосфера СМИ в русском и английском языках : Дис. … канд. филол. наук.— Екатеринбург, 2005.— 215 с.

[59] *Ковалев Е. Ю.* Национальная специфика лексической группировки (на материалах поля «металлы» в русском и английском языках) : Автореф. дис. … канд. филол. наук.— Воронеж, 1993.— 16 с.

[60] *Клепальченко И. А.* Сопоставительный анализ лексики семантической группы «лестницы и элементы лестничных конструкций» (на материале английского и русского языков) : Дис. … канд. филол. наук.— М., 1999.— 166 с.

[61] *Сердюкова Н. Л.* Сопоставительный анализ терминологии психиатрии в английском и русском языках: на материале номинаций болезней и болезненных состояний : Дис. … канд. филол. наук.— СПб., 1998.— 183 с.

робототехніки в німецькій і російській мовах») [62], О. В. Ільченко («Зіставний аналіз лексики семантичної групи «клинкова зброя»: на матеріалі англійської та російської мов») [63], С. В. Рождественської («Структурно-семантична організація керамічної термінології в англійській і російській мовах» — *семасіологічний аспект*) [64], О. О. Крюкової («Терміни лінгводидактики у французькій і російській мовах») [65], Т. Г. Мішиної («Автомобільна термінологія в російській і англійській мовах») [66], Т. О. Булановської («Особливості творення загальних назв від географічних найменувань: на матеріалі англійської і російської мов») [67], А. Ю. Бєлової («Проблема мотивованості термінів: на матеріалі російської і німецької ботанічної термінології») [68], Т. Д. Баришникової («Структурно-семантичні і мотиваційні властивості флоронімів в англійській і французькій мовах») [69], М. О. Красавського («Термінологічне і побутове позначення емоцій: на матеріалі російської і німецької мов») [70], Є. А. Нагорніної («Структурна організація лексико-семантичної групи найменувань тварин: на матеріалі латинської, російської, англійської, казахської зоологічної номенклатури наземних хребетних») [71], Т. Г. Клікушиної («Принципи систематизації спеціальної лексики: на прикладі російських та англійських найменувань зброї») [72]; в Україні — С. М. Кришталь («Структурно-семантичний аналіз метафоричних термінів підмови фінансів в англійській і українській мовах») [73], С. С. Риженко («Мотиваційні і структурні типи назв професій в англійській та українській мовах») [74], О. А. Старченко («Термінологія виборчого процесу й виборчих процедур: на матеріалі англійської та української мов») [75], Е. Р. Брагіної («Структурно-компонен-

---

[62] *Бабанова С. Ю.* Вариантность в терминологии (на материале терминологии робототехники в немецком и русском языках) : Автореф. дис. … канд. филол. наук.— М., 1997.— 24 с.

[63] *Ильченко Е. В.* Сопоставительный анализ лексики семантической группы «клинковое оружие» (на материале английского и русского языков) : Дис. … канд. филол. наук.— М., 1999.— 206 с.

[64] *Рождественская С. В.* Структурно-семантическая организация керамической терминологии в английском и русском языках : Дис. … канд. филол. наук.— Пятигорск, 2009.— 186 с.

[65] *Крюкова О. А.* Термины лингводидактики во французском и русском языках : Дис. ... канд. филол. наук.— М., 2005.— 157 с.

[66] *Мишина Т. Г.* Автомобильная терминология в русском и английском языках : Автореф. дис. … канд. филол. наук.— Горький, 1990.— 18 с.

[67] *Булановская Т. А.* Особенности образования нарицательных имен от географических наименований: на материале английского и русского языков: Автореф. дис. … канд. филол. наук.— М., 1999.— 20 с.

[68] *Белова А. Ю.* Проблема мотивированности терминов (на материале русской и немецкой ботанической терминологии) : Дис. … канд. филол. наук.— Саратов, 1993.— 194 с.

[69] *Барышникова Т. Д.* Структурно-семантические и мотивационные свойства флоронимов в английском и французском языках : Дис. … канд. филол. наук.— Пятигорск, 1999.— 216 с.

[70] *Красавский Н. А.* Терминологическое и обиходное обозначение эмоций (на материале русского и немецкого языков) : Автореф. дис. … канд. филол. наук.— Волгоград, 1992.— 17 с.

[71] *Нагорнина Е. А.* Структурная организация лексико-семантической группы наименований животных (на материале латинской, русской, английской, казахской зоологической номенклатуры наземных позвоночных) : Автореф. дис. … канд. филол. наук.— М., 1990.— 16 с.

[72] *Кликушина Т. Г.* Принципы систематизации специальной лексики: на примере русских и английских наименований оружия : Дис. … канд. филол. наук.— Тамбов, 2007.— 241 с.

[73] *Кришталь С. М.* Структурно-семантичний аналіз метафоричних термінів підмови фінансів в англійській і українській мовах : Дис. … канд. філол. наук.— Д., 2003.— 218 с.

[74] *Риженко С. С.* Мотиваційні і структурні типи назв професій в англійській та українській мовах : Дис. … канд. філол. наук.— Д., 2008.— 199 с.

[75] *Старченко О. А.* Термінологія виборчого процесу й виборчих процедур (на матеріалі англійської та української мов) : Автореф. дис. … канд. філол. наук.— Д., 2013.— 20 с.

тний аналіз термінів кібернетики в англійській мові у зіставленні з українською та російською») [76], І. М. Нікуліної («Субконтинуум інформатики й обчислювальної техніки у французькій, українській та російській мовах») [77], І. І. Вакулик «Запозичення з класичних мов у науковій термінології сучасних європейських мов: на матеріалі юридичних та економічних термінів української, російської, німецької, французької, англійської мов») [78]; у Македонії — Р. Йорданова («Іменникові терміни-синтагми у французькій і македонській медичній термінології») [79], Я. М. Стрезовської («Професійна мова туризму в контрастивному аналізі німецької і македонської мов») [80]; у Словаччині — Г. Мишшикової («Конфронтаційний опис лексики. Англійська і словацька стоматологічна термінологія») [81], Д. Ланчарича («Конфронтаційний семантико-лексикологічно-лексикографічний аналіз термінів (еквівалентна семантика французьких, англійських і словацьких правничих і економічних термінів)») [82]; у Болгарії — С. Тончевої («Тенденції розвитку морської термінології в англійській і болгарській мовах») [83].

Контрастивно-зіставна проблематика активно виявляє себе в *теоретико-прикладному аспекті* переважно в працях російських термінознавців — М. А. Ков'язіної («Функціональна модель двомовного екологічного словника-тезауруса» — *лексикографічний* і *методологічний* аспекти + електронна модель словника на матеріалі російської та англійської мов) [84], О. Л. Хохлової («Зміст термінологічного поля в багатомовній термінографії: застосовно до історичної термінології в англійській, французькій, німецькій і російській мовах» — *термінографічний аспект*) [85], О. О. Барсукової («Науковий термін у загальному і термінологічному тлумачних словниках російської і англійської мов: на матеріалі медичної і комп'ютерної термінологій» — *термінографічний аспект*) [86], С. Ю. Нейман («Моделювання в зіставному термінознавстві: на матеріалі термінології робототехніки в англійській і російській мовах» — *термінографічний*

---

[76] *Брагіна Е. Р.* Структурно-компонентний аналіз термінів кібернетики в англійській мові у зіставленні з українською та російською : Дис. … канд. філол. наук.— Д., 2001.— 214 с.

[77] *Нікуліна І. М.* Субконтинуум інформатики й обчислювальної техніки у французькій, українській та російській мовах : Дис. … канд. філол. наук.— Д., 2004.— 204 с.

[78] *Вакулик І. І.* Запозичення з класичних мов у науковій термінології сучасних європейських мов (на матеріалі юридичних та економічних термінів української, російської, німецької, французької, англійської мов) : Дис. … канд. філол. наук.— К., 2004.— 240 с.

[79] *Јорданов Р.* Именските термини-синтагми во француската и македонската медицинска терминологија : Докт. дис.— Скопје, 2005.— 477 лист.

[80] *Стрезовска Ј.* Стручниот јазик во туризмот со контрастивна анализа на германскиот и македонскиот јазик : Докт. дис.— Скопје, 2005.— 273 лист.

[81] *Miššíková G.* Konfrontačný opis slovnej zásoby. Anglická a slovenská stomatologická terminológia.— Nitra, 1998.— 114 s.

[82] *Lančarič D.* Konfrontačna semanticko-lexikologicko-lexikograficka analyza terminov (ekvivalentačná sémantizácia francúzskych, anglických a slovenských právnických a ekonomických termínov) : Diz. praca.— Prešov, 2002.— 180 s.

[83] *Тончева С. И.* Тенденции в развитието на морската терминология (в английски и български език) : Дис. … на присъждане степен «доктор».— София, 2003.— 380 с.

[84] *Ковязина М. А.* Функциональная модель двуязычного экологического словаря-тезауруса : Дис. ... канд. филол. наук.— Тюмень, 2006.— 373 с.

[85] *Хохлова Е. Л.* Содержание терминологического поля в многоязычной терминографии : Применительно к исторической терминологии в английском, французском, немецком и русском языках : Дис. ... канд. филол. наук.— М., 2005.— 236 с.

[86] *Барсукова Е. А.* Научный термин в общем и терминологическом толковых словарях русского и английского языков: на материале медицинской и компьютерной терминологий : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2004.— 160 с.

аспект) [87], О. Л. Семенова («Проблеми формування і лексикографічного опису термінології найновіших предметних галузей: на матеріалі терміносистем робототехніки і маркетингу в англійській, російській і японській мовах» — домінування *контрастивного*, зокрема *лексикографічного*, *аспекту*) [88].

Порівняльно-[*історично-*]*зіставні дослідження* репрезентують, наприклад, дисертації Т. М. Арслана («Особливості формування та розвитку турецької та кримськотатарської суспільно-політичної лексики» — *етимологічний* та *етнолінгвістичний аспекти*) [89] — в Україні та Я. В. Комаркової («Слов'янська термінологія ткацтва з погляду етимології: на прикладі чеського, хорватського і сербського мовного матеріалу») [90] — у Чехії.

Порівняльно-контрастивно-зіставні аспекти стають предметом зацікавлення переважно російських науковців, наприклад: В. С. Гусятинської («Проблеми еволюції спонтанного терміногенезу (формування греко-латинської і російської медичної термінології в зіставно-історичному аспекті)») [91], І. Ю. Апалько («Термінологічна лексика сфери боксу і динаміка її розвитку: на матеріалі російської й англійської мов») [92], Е. Т. Бєлан («Особливості формування нових терміносистем: на матеріалі англійської та російської термінологій міжнародного туризму») [93], І. О. Дегтярьової («Дослідження сучасного змісту і розвитку термінів літературознавства: на матеріалі англійської та російської літературознавчої термінології») [94], Л. В. Виноградової («Термінологія туризму англійської та російської мов у синхронному і діахронному аспектах») [95], Н. С. Шарафутдінової («Формування галузевої термінології на основі логіко-семантичної категорії субстанціальності: на матеріалі літакобудівельних термінів німецької та російської мов») [96], К. В. Михайлової («Особливості формування фізичної термінології в англійській і російській мовах: на прикладі лексико-семантичного поля «фізика елементарних частинок») [97], Н. В. Ушкової («Особливості формування термінології

---

[87] *Нейман С. Ю.* Моделирование в сопоставительном терминоведении (на материале терминологии робототехники в английском и русском языках).— М., 1992.— 180 с.

[88] *Семенов А. Л.* Проблемы формирования и лексикографического описания терминологии новейших предметных областей (на материале терминосистем робототехники и маркетинга в английском, русском и японском языках) : Автореф. дис. … канд. филол. наук.— М., 1994.— 16 с.

[89] *Арслан М.* Особливості формування та розвитку турецької та кримськотатарської суспільно-політичної лексики : Дис. … канд. філол. наук.— К., 2006.— 179 с.

[90] *Komárková J. V.* Slovanská terminologie tkaní z pohledu etymologie: na příkladě českého, chorvatského a srbského jazykového materiálu.— Praha, 2011.— 215 s.

[91] *Гусятинская В. С.* Проблемы эволюции спонтанного терминогенеза: Формирование греко-латинской и русской медицинской терминологии в сопоставительно-историческом аспекте : Дис. ... д-ра филол. наук.— М., 1998.— 351 с.

[92] *Апалько И. Ю.* Терминологическая лексика сферы бокса и динамика ее развития: на материале русского и английского языков : Дис. ... канд. филол. наук.— Краснодар, 2005.— 211 с.

[93] *Белан Э. Т.* Особенности формирования новых терминосистем: на материале английской и русской терминологий международного туризма : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2009.— 194 с.

[94] *Дегтярева И. А.* Исследование современного содержания и развития терминов литературоведения: на материале английской и русской литературоведческой терминологии : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2002.— 194 с.

[95] *Виноградова Л. В.* Терминология туризма английского и русского языков в синхронном и диахронном аспектах : Дис. … канд. филол. наук.— Нижний Новгород, 2011.— 213 с.

[96] *Шарафутдинова Н. С.* Формирование отраслевой терминологии на базе логико-семантической категории субстанциальности (на материале самолетостроительных терминов немецкого и русского языков) : Дис. … канд. филол. наук.— Ульяновск, 1999.— 193 с.

[97] *Михайлова К. В.* Особенности формирования физической терминологии в английском и русском языках: на примере лексико-семантического поля «физика элементарных частиц» : Дис. … канд. филол. наук.— Казань, 2008.— 205 с.

«рельєф земної поверхні» в англійській і російській мовах») [98], Т. А. Алесенко («Особливості формування сучасних міжгалузевих термінологій: на матеріалі зіставного аналізу термінології екології води в англійській і російській мовах») [99], К. М. Горохової («Особливості становлення терміносистеми «екологія ґрунту» в англійській і російській мовах») [100], Д. О. Попова («Особливості формування терміносистеми «екологія повітря» в англійській і російській мовах») [101], Л. М. Гущиної («Порівняльно-зіставний аналіз медичних термінів у галузі онкології в російській і англійській мовах») [102], Н. М. Бобирьової («Спільне і відмінне в термінології художньої гімнастики російської і англійської мов») [103], С. І. Богомолової («Джерела і принципи організації терміносистем, що знову почали розвиватися: на матеріалі термінологічної системи математичної кібернетики російської і французької мов») [104], І. В. Бушина («Формування вторинних терміносистем і їх специфіка: на матеріалі термінології судової медицини російської й англійської мов») [105]; рідко — українських, зокрема Т. Д. Михайленко («Інтра- та екстралінгвістичні аспекти формування і функціонування військової терміносистеми в національних мовах: на матеріалі російської, української та німецької мови» — історичний аспект) [106].

У таких дослідженнях видаються акцентуаційними *порівняльно-зіставні* й *порівняльно-(історично-)контрастивні* паралелі водночас. Порівняймо, наприклад, дисертації: у російському термінознавстві — О. С. Петровської («Формування і розвиток музичної термінології виконавського мистецтва: на матеріалі російської, італійської, англійської, французької мов») [107], М. Ю. Гадаборшевої («Системно-динамічний аналіз лінгвістичної термінології: на матеріалі російської, англійської та інгушської мов») [108]; в українському — Т. В. Голі-Оглу («Походження обрядових календарних термінів весняного циклу: на

---

[98] *Ушкова Н. В.* Особенности формирования терминологии «рельеф земной поверхности» в английском и русском языках : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2007.— 205 с.

[99] *Алесенко Т. А.* Особенности формирования современных межотраслевых терминологий: на материале сопоставительного анализа терминологии экологии воды в английском и русском языках : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2000.— 209 с.

[100] *Горохова Е. М.* Особенности становления терминосистемы «экология почвы» в английском и русском языках : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2007.— 247 с.

[101] *Попов Д. О.* Особенности формирования терминосистемы «экология воздуха» в английском и русском языках : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2003.— 140 с.

[102] *Гущина Л. Н.* Сравнительно-сопоставительный анализ медицинских терминов в области онкологии в русском и английском языках : Дис. ... канд. филол. наук.— М., 2004.— 158 с.

[103] *Бобырева Н. Н.* Общее и различное в терминологии художественной гимнастики русского и английского языков : Дис. … канд. филол. наук.— Казань, 2010.— 198 с.

[104] *Богомолова С. И.* Истоки и принципы организации вновь развивающихся терминосистем (на материале терминологической системы математической кибернетики русского и французского языков) : Автореф. дис. … канд. филол. наук.— Саратов, 1993.— 14 с.

[105] *Бушин И. В.* Формирование вторичных терминосистем и их специфика: на материале терминологии судебной медицины русского и английского языков : Дис. … канд. филол. наук.— Саратов, 1996.— 241 с.

[106] *Михайленко Т. Д.* Інтра- та екстралінгвістичні аспекти формування і функціонування військової терміносистеми в національних мовах (на матеріалі російської, української та німецької мови) : Дис. … д-ра філол. наук.— К., 1996.— 412 с.

[107] *Петровская О. С.* Формирование и развитие музыкальной терминологии исполнительского искусства: на материале русского, итальянского, английского, французского языков : Дис. … канд. филол. наук.— Ростов н/Д., 2009.— 150 с.

[108] *Гадаборшева М. Ю.* Системно-динамический анализ лингвистической терминологии: на материале русского, английского и ингушского языков : Дис. … канд. филол. наук.— Ростов н/Д., 2008.— 226 с.

матеріалі української, російської, урумської та румейської мов» — *етимологічний* та *етнолінгвістичний аспекти*) [109].

Класифікаційно-типологічні дослідження більшою мірою розгортаються на тлі *контрастивних*, зокрема в Україні — у Л. Б. Ніколаєвої («Типологія термінів спорідненості» — на матеріалі зіставлення сорока неспоріднених мов) [110], Н. В. Коваленко («Структурно-семантичні особливості термінології маркетингу німецької та української мов») [111], та *зіставних*, зокрема в Росії — у О. В. Філіппової («Типологія онкологічних термінів у сучасній англійській мові» — *когнітивно-історичний аспект* на тлі зіставлення американського і британського варіантів англійської мови) [112].

Функціональну дослідницьку парадигму у слов'янському мовному просторі реперезентують стилістично-зіставний, порівняльно-історично-зіставний, контрастивно-зіставний, порівняльно-історичний контрастивно-зіставний, класифікаційно-типологічний аспектуальні напрями термінознавчих пошуків.

Серед *стилістично-зіставних* — праці, наприклад, сербської дослідниці Н. Лаінович-Стоянович («Лінгвістичний аналіз наукового стилю російської і сербської мов у галузі електротехніки: лексичний рівень») [113] та болгарської дослідниці Д. Лесневської («Торгівельна кореспонденція в російській і болгарській мовах. Зіставний лінгвостилістичний аналіз») [114].

Помітними у функціональній парадигмі наукових пошуків є також російські *монолінгвозіставні* дослідження, зокрема Л. В. Попової («Проблема якості лінгвістичного терміна: на матеріалі авторських терміносистем функціональної граматики»; «Лінгвістичний термін: проблема якості (Досвід укладання «Комплексного словника термінів функціональної граматики»)») [115] та Т. О. Москаленко («Системні аспекти аналізу лексичних одиниць мови законодавства: на матеріалі нормативно-правових актів про соціальний розвиток і культуру») [116], яка акцентує увагу ще й на *типологічному аспекті*.

До *порівняльно-історичних* можна віднести, з одного боку, праці з виразним *контрастивно-зіставним аспектом*, наприклад, у російському термінознавстві — Н. М. Ликової («Генезис мови права: початковий етап: на матеріалі французьких і російських документів X–XV століть») [117], з другого боку, *власне зіставним*, наприклад, у польському термінознавстві — М. Т. Лізісової («Ключові

---

[109] *Голі-Оглу Т. В.* Походження обрядових календарних термінів весняного циклу (на матеріалі української, російської, урумської та румейської мов) : Дис. … канд. філол. наук.— Д., 2003.— 227 с.

[110] *Ніколаєва Л. Б.* Типологія термінів спорідненості : Автореф. дис. ... канд. філол. наук.— Д., 2005.— 18 с.

[111] *Коваленко Н. В.* Структурно-семантичні особливості термінології маркетингу німецької та української мов : Автореф. дис. … канд. філол. наук.— Д., 2013.— 20 с.

[112] *Филиппова Е. В.* Типология онкологических терминов в современном английском языке : Автореф. дис. … канд. филол. наук.— М., 1991.— 18 с.

[113] *Лаиновић-Стојановић Н.* Лингвистичка анализа научного стила руског и српског језика у области електротехнике (лексичке ниво) : Докт. дис.— Нови Сад, 2005.— 458 стр.

[114] *Лесневска Д.* Търговска кореспонденция на руски и български език. Съпоставителен лингвостилистичен анализ.— София, 2002.— 133 с.

[115] *Попова Л. В.* Проблема качества лингвистического термина: на материале авторских терминосистем функциональной грамматики : Дис. ... канд. филол. наук.— Омск, 2004.— 198 с.; *Попова Л. В.* Лингвистический термин: проблема качества (Опыт составления «Комплексного словаря терминов функциональной грамматики»).— Омск, 2011.— 198 с.

[116] *Москаленко Т. А.* Системные аспекты анализа лексических единиц языка законодательства : Дис. … канд. филол. наук.— М., 1993.— 298 с.

[117] *Лыкова Н. Н.* Генезис языка права: начальный этап (на материале французских и русских документов X–XV вв.) : Дис. … д-ра филол. наук.— Екатеринбург, 2005.— 411 с.

юридичні терміни в старих польських статутах на слов'янському тлі») [118] та в російському — О. Мароєвич («Торгово-економічна лексика в пам'ятках Давньої Русі XI–XVII ст.: у зіставленні з сербськими джерелами») [119].

Проблематику *контрастивно-зіставних* досліджень репрезентують переважно російські дисертаційні праці, зокрема М. Б. Казачкової («Професійна мова як відображення професійної культури: на матеріалі російського й англійського варіантів професійної мови авіації» — [*етно*]*культурологічний аспект*) [120], С. А. Іванової («Семантизація терміна в науково-навчальному тексті: на матеріалі термінології радіотехніки в російській і французькій мовах» — *лінгводидактичний аспект*) [121], Р. Р. Сафіулліної («Особливості міжмовного аломорфізму в професійній підмові: на матеріалі лексики російського й англійського варіантів професійної підмови гірничої справи») [122], В. М. Полуектова («Екстралінгвістичні фактори відбору і функціонування одиниць лексичного поля «зовнішня політика»: на матеріалі преси СРСР і Німеччини в 1982–91 рр.») [123], К. Ю. Пєшкової («Функціонування медичної термінології (семантика, синтактика): на матеріалі російсько-французької термінології діагностики нервових хвороб») [124].

Цей напрям розкриває себе в таких аспектах: *перекладознавчому*, наприклад, у М. В. Оганесян («Зіставно-перекладний аналіз англійської і російської медичної термінології з генетики») [125], А. В. Івкіної («Особливості творення і перекладу термінів в англійській, французькій і російській мовах: на матеріалі предметної галузі «Телекомунікація» та підгалузі «Телефонія») [126] та чеських дослідників М. Кубової, Я. Коммової («Німецько-чеська й чесько-німецька термінологія пакувальних технологій») [127]; *комунікативному*, наприклад, у М. І. Косарева («Прецедентні феномени зі сферою-джерелом «Кіно» в політичній комунікації Німеччини і США») [128] та О. В. Шевченко («Комунікативні особливості англійських і російських юридичних мовленнєвих актів, мовленнєвих

---

[118] *Lizisowa M. T.* Podstawowe terminy prawne w statutach staropolskich na tle słowiańskim. Studium semantyczne.— Kraków, 1995.— 283 s.

[119] *Мароевич Е.* Торгово-экономическая лексика в памятниках Древней Руси XI–XVII вв. : В сопоставлении с сербскими источниками : Дис. ... канд. филол. наук.— М., 2004.— 194 с.

[120] *Казачкова М. Б.* Профессиональный язык как отражение профессиональной культуры: на материале русского и английского вариантов профессионального языка авиации : Дис. ... канд. филол. наук.— Казань, 2008.— 255 с.

[121] *Иванова С. А.* Семантизация термина в научно-учебном тексте: на материале терминологии радиотехники в русском и французском языках : Дис. ... канд. филол. наук.— Екатеринбург, 2007.— 246 с.

[122] *Сафиуллина Р. Р.* Особенности межъязыкового алломорфизма в профессиональном подъязыке: на материале лексики русского и английского вариантов профессионального подъязыка горного дела : Дис. … канд. филол. наук.— Казань, 2008.— 255 с.

[123] *Полуэктов В. Н.* Экстралингвистические факторы отбора и функционирования единиц лексического поля «внешняя политика» (на материале прессы СССР и Германии в 1982–91 гг.) : Автореф. дис. … канд. филол. наук.— Саратов, 1991.— 17 с.

[124] *Пешкова К. Ю.* Функционирование медицинской терминологии: семантика, синтактика (на материале русско-французской терминологии диагностики нервных болезней) : Дис. … канд. филол. наук.— Нижний Новгород, 1995.— 246 с.

[125] *Оганесян М. В.* Сопоставительно-переводческий анализ английской и русской медицинской терминологии по генетике : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2003.— 174 с.

[126] *Ивкина А. В.* Особенности образования и перевода терминов в английском, французском и русском языках: на материале предметной области «Телекоммуникация» и подобласти «Телефония» : Дис. ... канд. филол. наук.— СПб., 2004.— 166 с.

[127] *Kubová M., Kommová J.* Německo-česká a česko-německá terminologie obalové techniky.— Praha, 1997.— 71 s.

[128] Косарев М. И. Прецедентные феномены со сферой-источником «Кино» в политической коммуникации Германии и США : Дис. ... канд. филол. наук.— Екатеринбург, 2008.— 240 с.

стратегій і тактик: на матеріалі мови художніх і публіцистичних творів») [129]; *типолого-стилістичному*, наприклад, у Л. П. Широбокової («Юридичні тексти (досвід граматико-типологічного дослідження): на прикладі німецької і російської мов») [130].

На тлі контрастивно-зіставних функціональних досліджень увиразнюються *власне зіставні*, наприклад, у болгарських учених Д. Милієвої, І. Дагнева, Є. Кискинової («Зіставні мовні питання в медичному тексті в болгарській, англійській і німецькій мовах») [131], *контрастивно-перекладні*, зокрема *етнолінгвістичні* й *лінгводидактичні*, наприклад, у російського дослідника А. А. Боасіака («Національна специфіка російської політичної лексики в аспекті навчального перекладу: на матеріалі російської, англійської й аканської мов») [132] та *історичні*, наприклад, у російської дослідниці К. В. Лушникової («Екстра- й інтралінгвальні фактори формування комп'ютерного жаргону: на матеріалі російської, англійської і французької мов» — у діахронії) [133] *аспекти*.

Виявом *класифікаційно-типологічних наукових пошуків* у цій парадигмі є, наприклад, праця болгарського мовознавця Кр. Кабакчієва («Ситуативна семантика термінологічних виразів у сучасній болгарській літературній мові», 1999 — на матеріалі терміносистеми кардіології) [134].

Проблематику *когнітивного термінознавства* розкривають лише власне зіставні, контрастивні та контрастивно-зіставні дослідження.

Серед *власне зіставних* виокремлюємо *лінгвоконцептологічні праці*, наприклад, О. І. Десюкевич («Концепт *професор* у російській і білоруській літературі XX ст.») [135] — у білоруському термінознавстві та О. В. Константинової («Структурно-семантичні особливості оподаткування в американському і британському варіантах сучасної англійської мови») [136] — в українському термінознавстві.

Монолінгвозіставні дослідження в цій парадигмі наукових пошуків представлені в основному типологічним аспектом, наприклад, у праці російської дослідниці Т. О. Подколзіної («Метафора і парадокс в англійській термінології» — зіставлення термінологій далеких понятєвих сфер — лінгвістичної і нафтопромислової) [137].

---

[129] *Шевченко Е. В.* Коммуникативные особенности английских и русских юридических речевых актов, речевых стратегий и тактик: на материале языка художественных и публицистических произведений : Дис. ... канд. филол. наук.— Краснодар, 2003.— 171 с.

[130] *Широбокова Л. П.* Юридические тексты: опыт грамматико-типологического исследования (на примере немецкого и русского языков) : Дис. ... канд. филол. наук.— М., 2007.— 177 с.

[131] *Милиева Д., Дагнев И., Кискинова Е.* Съпоставителни езикови въпроси на медицинскии текст в български, английски и немски език.— Пловдив, 2009.— 225 с.

[132] *Боасиако А. А.* Национальная специфика русской политической лексики в аспекте учебного перевода: на материале русского, английского и аканского языков : Автореф. дис. … канд. филол. наук.— М., 1998.— 21 с.

[133] *Лушникова Е. В.* Экстра- и интралингвистические факторы формирования компьютерного жаргона (на материале русского, английского и французского языков) : Дис. … канд. филол. наук.— Саратов, 2003.— 169 с.

[134] *Кабакчиев К.* Ситуационна семантика на терминологичните изразив съвременния български книжовен език.— София, 1999.— 132 с.

[135] *Десюкевич О. И.* Концепт *профессор* в русской и белорусской литературе XX в. : Автореф. дис. … канд. филол. наук.— Минск, 2002.— 19 с.

[136] *Константінова О. В.* Структурно-семантичні особливості термінів оподаткування в американському і британському варіантах сучасної англійської мови : Дис. … канд. філол. наук.— К., 2004.— 303 с.

[137] *Подколзина Т. А.* Метафора и парадокс в английской терминологии : Дис. … канд. филол. наук.— М., 1994.— 268 с.

Серед *власне контрастивних* у цій дослідницькій парадигмі домінують пошукові розвідки переважно російських науковців, які мають різне спрямування, зокрема: *дискурсивне*, наприклад, у Є. В. Афанасенко («Семантичний повтор у політичному дискурсі: на матеріалі російської й англійської мов») [138], Н. Г. Шехтман («Зіставне дослідження театральної і спортивної метафори в російському й американському політичному дискурсі») [139], Т. О. Світоносової («Зіставне дослідження цінностей в російському й американському політичному дискурсі») [140], О. В. Акімової («Термін як одиниця термінологічного поля і професійного дискурсу в різноструктурних мовах: на матеріалі термінології макрополя «Радіообмін цивільної авіації» в російській і англійській мовах») [141], О. М. Галичкіної («Специфіка комп'ютерного дискурсу в англійській і російській мовах: на матеріалі жанру комп'ютерних конференцій») [142], А. А. Філіппової («Внутрішньогалузева полісемія в російському і німецькому методичному дискурсі: на матеріалі концепту *ціль*») [143], Е. К. Токар («Засоби непрямої оцінки в політичному дискурсі кінця XX — початку XXI ст.: на матеріалі російської й англійської мов») [144]; *лінгвоконцептологічне*, наприклад, у С. М. Шевченко («Концептуальна структура терміносистем сучасного цивільного права в англійській і російській мовах») [145], О. О. Клименко («Концепт "менеджмент" в американській і російській лінгвокультурах», 2004 — *лінгвокультурологічний аспект*) [146], Н. К. Болокової («Лінгвокультурологічний аналіз концепту "лікар / медик": на матеріалі російської й англійської мов» — *прагмалінгвокультурологічний аспект*) [147]; *лінгвоконцептологічно-дискурсивне*, наприклад, у М. М. Федулової («Прагмасемантичні аспекти концептуалізації лексичних одиниць в юридичному дискурсі: на матеріалі англійської і російської мов» — *прагматичний аспект*) [148].

Контрастивно-зіставний аспект у когнітивній парадигмі репрезентують, російські термінознавчі праці, зокрема О. В. Трушиної («Терміносистеми криміналістики та кримінології в межах когнітивного термінознавства (в росій-

[138] *Афанасенко Е. В.* Семантический повтор в политическом дискурсе (на материале русского и английского языков) : Дис. ... канд. филол. наук.— Саратов, 2006.— 265 с.

[139] *Шехтман Н. Г.* Сопоставительное исследование театральной и спортивной метафоры в российском и американском политическом дискурсе : Дис. ... канд. филол. наук.— Екатеринбург, 2006.— 227 с.

[140] *Светоносова Т. А.* Сопоставительное исследование ценностей в российском и американском политическом дискурсе : Дис ... канд. филол. наук.— Екатеринбург, 2006.— 174 с.

[141] *Акимова О. В.* Термин как единица терминологического поля и профессионального дискурса в разноструктурных языках (на материале терминологии макрополя «Радиообмен гражданской авиации» в русском и английском языках) : Дис. ... канд. филол. наук.— Казань, 2004.— 254 с.

[142] *Галичкина Е. Н.* Специфика компьютерного дискурса на английском и русском языках (на материале жанра компьютерных конференций) : Дис. … канд. филол. наук.— Астрахань, 2001.— 212 с.

[143] *Филиппова А. А.* Внутриотраслевая полисемия в русском и немецком методическом дискурсе: на материале концепта *цель* : Дис. ... канд. филол. наук.— Пермь, 2008.— 196 с.

[144] *Токарь Э. К.* Средства косвенной оценки в политическом дискурсе конца XX — начала XXI вв.: на материале русского и английского языков : Дис. ... канд. филол. наук.— Краснодар, 2008.— 213 с.

[145] *Шевченко С. М.* Концептуальная структура терминосистем современного гражданского права в английском и русском языках : Дис. ... канд. филол. наук.— М., 2006.— 248 с.

[146] *Клименко Е. О.* Концепт «менеджмент» в американской и русской лингвокультурах : Дис. ... канд. филол. наук.— Волгоград, 2004.— 221 с.

[147] *Болокова Н. К.* Лингвокультурологический анализ концепта «врач / медик»: на материале русского и английского языков : Дис. ... канд. филол. наук.— Краснодар, 2009.— 163 с.

[148] *Федулова М. Н.* Прагма-семантические аспекты концептуализации лексических единиц в юридическом дискурсе (на материале английского и русского языков) : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2010.— 173 с.

ській і французькій мовах)») [149], Л. М.-Р. Аллафі («Когнітивний аналіз стоматологічної термінології: на матеріалі термінів ортодонтії в російській і англійській мовах») [150], та українські, зокрема Л. В. Рогач («Семантична основа лінгвістичних термінів в українській та англійській мовах» — *соціокогнітивний аспект*) [151].

Переважно це *теоретико-прикладні дисертаційні дослідження*, а саме: *перекладознавчі*, наприклад, Т. Г. Зубової («Когнітивно-прагматичні й лексикографічні особливості формування термінополя «сухе й легке будівництво»: на матеріалі німецької і російської мов») [152] — у Росії; *дискурсивні*, наприклад, Л. Я. Зятькової («Суб'єктивна модальність політичного дискурсу: на матеріалі російських, британських і американських друкованих ЗМІ») [153], І. В. Телешевої («Когнітивне дослідження морбіальної метафори в сучасному політичному дискурсі Росії, США і Великобританії») [154], Д. В. Шапочкіна («Когнітивні аспекти політичного дискурсу: на матеріалі британських, американських і німецьких публічних політичних промов») [155], О. Г. Хітарової («Дискурсивні структури екологічної тематики в лінгвістичному і правознавчому аспектах: на матеріалі російської й англійської публіцистики» — *юрислінгвістичний аспект*) [156], Д. Д. Гергокаєвої («Егоцентризм лінгвістичного дискурсу: на матеріалі російської, англійської, карачаєво-балкарської мов» — *антропоцентричний аспект*) [157] — у Росії; в *аспекті комп'ютерного термінознавства*, зокрема *комп'ютерної термінографії*, наприклад, Я. Валінського («Пошук термінів у зіставлюваних мовних корпусах») [158] — у Польщі та Н. А. Бондаревої («Прикладні аспекти моделювання термінології: на матеріалі терміносистем кримінального права в російській і англійській мовах» — *лінгвотехнологічний теоретико-прикладний аспект* + автоматизований словник) [159] — у Росії.

---

[149] *Трушина Е. В.* Терминосистемы криминалистики и криминологии в рамках когнитивного терминоведения (в русском и французском языках) : Дис. … канд. филол. наук.— Екатеринбург, 2005.— 185 с.

[150] *Аллафи Л. М.-Р.* Когнитивный анализ стоматологической терминологии: на материале терминов ортодонтии в русском и английском языках : Дис. ... канд. филол. наук.— Нальчик, 2004.— 164 с.

[151] *Рогач Л. В.* Семантична основа лінгвістичних термінів в українській та англійській мовах : Дис. … канд. філол. наук.— Ужгород, 2000.— 191 с.

[152] *Зубова Т. Г.* Когнитивно-прагматические и лексикографические особенности формирования термінополя «сухое и легкое строительство»: на материале немецкого и русского языков : Дис. … канд. филол. наук.— Краснодар, 2009.— 211 с.

[153] *Зятькова Л. Я.* Субъективная модальность политического дискурса (на материале российских, британских и американских печатных СМИ) : Дис. ... канд. филол. наук.— Тюмень, 2003.— 249 с.

[154] *Телешева И. В.* Когнитивное исследование морбиальной метафорі в современном политическом дискурсе России, США и Великобритании : Дис. ... канд. филол. наук.— Челябинск, 2006.— 180 с.

[155] *Шапочкин Д. В.* Когнитивные аспекты политического дискурса: на материале британских, американских и немецких публичных политических речей : Дис. ... канд. филол. наук.— Тюмень, 2005.— 244 с.

[156] *Хитарова Е. Г.* Дискурсивные структуры экологической тематики в лингвистическом и правоведческом аспектах (на материале русской и английской публицистики) : Дис. ... канд. филол. наук.— Краснодар, 2005.— 180 с.

[157] *Гергокаева Д. Д.* Эгоцентризм лингвистического дискурса: на материале русского, английского, карачаево-балкарского языков : Дис. ... канд. филол. наук.— Нальчик, 2008.— 181 с.

[158] *Walicski J.* Poszukiwanie terminologii z porównywalnych korpusów językowych : Praca dokt.— Uniwersyte Jydzki; Wydział Filol., 2001.— 120 p.

[159] *Бондарева Н. А.* Прикладные аспекты моделирования терминологии: на материале терминосистем уголовного права в русском и английском языках : Автореф. дис. ... канд. филол. наук.— СПб., 2003.— 21 с.

Крос-парадигмальний напрям розглядаємо як розвиток структурно-функціонального та функціонально-когнітивного / когнітивно-функціонального термінознавства.

Структурно-функціональне термінознавство розкриває себе у власне зіставних, контрастивних, порівняльно-зіставних та монолінгвотипологічних дослідженнях.

Якщо до *власне зіставних* у цьому напрямі термінознавчих пошуків можна віднести, наприклад, працю словацького дослідника М. Благо («Порушення стандартів у соціально-політичній сфері та їх відображення в мовних конструкціях (російсько-словацькі зіставлення)») [160], то до *власне контрастивних* — праці російських науковців, зокрема, Ган Говея («Термінологія спорідненості в лінгвістичному і національно-культурному аспектах: на матеріалі сучасної китайської і сучасної російської мов» — *етнокультурний аспект*) [161], Цзюй Цзиюй («Термінологічна лексика підмови економіки: на матеріалі російської термінології у зіставленні з китайською») [162], О. В. Шилової («Термінологічна дефініція як метатекст у російськомовній і англомовній науково-технічній літературі») [163].

Порівняльно-зіставне структурно-функціональне термінознавство декларують, наприклад, дисертації білоруської дослідниці Г. А. Гвоздович («Граматична термінологія російської і білоруської мов: витоки, структура, функціонування» — *історичний аспект*) [164] та російського дослідника К. Люцинського («Теоретичні і прикладні аспекти формування терміносистеми: на матеріалі російської і польської термінології космонавтики») [165].

Більшою мірою в слов'янському мовному просторі окресленого періоду розпрацьоване *контрастивно-зіставне структурно-функціональне термінознавство*, представлене, наприклад, працями: в російському термінознавстві — Ю. М. Ревіної («Автомобільна термінологія в німецькій і російській мовах: структурно-семантичний і функціональний аспекти») [166], Х. Н. Галімової («Асиметрія професійно маркованої лексики: на матеріалі російського й англійського варіантів професійної підмови залізничного транспорту») [167], А. Е. Карапетьян («Терміносистема танцю в англійській і російській мовах: лексико-семантичний і лінгвокультурний аспекти») [168], С. О. Макєєвої («Зіставне дослідження тер-

[160] *Blaho M.* Narušenia noriem v socialno-politickej oblasti a ich reflexia v jazykovych konštrukciach (rusko-slovenske porovnavanie) : Diz. praca.— Prešov, 2009.— 144 s.

[161] *Ган Говей.* Терминология родства в лингвистическом и национально-культурном аспектах: на материале современного китайского и современного русского языков : Дис. … канд. филол. наук.— М., 1994.— 145 с.

[162] *Цзюй Цзыюй.* Терминологическая лексика подъязыка экономики: на материале русской терминологии в сопоставлении с китайской : Дис. ... канд. филол. наук.— М., 1997.— 224 с.

[163] *Шилова Е. В.* Терминологическая дефиниция как метатекст в русскоязычной и англоязычной научно-технической литературе : Дис. … канд. филол. наук.— Екатеринбург, 2005.— 226 с.s

[164] *Гвоздович Г. А.* Грамматическая терминология русского и белорусского языков: истоки, структура, функционирование.— Минск, 2008.— 167 с.

[165] *Люцински К.* Теоретические и прикладные аспекты формирования терминосистемы (на материале русской и польской терминологии космонавтики) : Автореф. дис. … д-ра филол. наук.— М., 1994.— 38 с.

[166] *Ревина Ю. Н.* Автомобильная терминология в немецком и русском языках: структурно-семантический и функциональный аспекты : Дис. … канд. филол. наук.— Омск, 2011.— 193 с.

[167] *Галимова Х. Н.* Асимметрия профессионально маркированной лексики: на материале русского и английского вариантов профессионального подъязыка железнодорожного транспорта : Дис. ... канд. филол. наук.— Казань, 2008.— 216 с.

[168] *Карапетьян А. Э.* Терминосистема танца в английском и русском языках: лексико-семантический и лингвокультурный аспекты : Дис. … канд. филол. наук.— Краснодар, 2008.— 175 с.

мінології сфери освіти в аспекті прагматики і суб'єктивної модальності: на матеріалі англомовних і російськомовних текстів» — *прагматичний* і *антропоцентричний аспекти*) [169], Н. С. Воронової («Політична метафора в німецькій і російській мовах») [170], О. О. Агєєвої («Особливості еквівалентної співвіднесеності економічних термінів англійської і російської мов: на матеріалі термінології «управління персоналом» — *перекладний аспект*) [171], О. Г. Гузенко («Склад будівельної термінології та її функціонування в спеціальних і неспеціальних текстах різноструктурних мов») [172], С. О. Степанова («Мовленнєва номінація військових понять спеціальних текстів: на матеріалі російської й англійської мов») [173], Г. І. Баязитової («Особливості термінологізації атрибутивних словосполучень у предметній галузі "юриспруденція": на матеріалі французької і російської мов») [174], Т. В. Риженкової («Специфіка процесу транстермінологізації в галузевій терміносистемі: на матеріалі російської й англійської термінології правознавства») [175], А. В. Большак («Функціонально-семантичні основи термінології соціальної роботи: на матеріалі англійської і російської мов») [176], Т. А. Кудінової («Структурно-семантичні особливості багатокомпонентних термінів у підмові біотехнологій: на матеріалі російської й англійської мов») [177], І. Ю. Бережанської («Консубстанційні терміни в лінгвістичній термінології англійської і російської мов (порівняльний аналіз)») [178], С. А. Чеканової («Семантичне поле "професія" в картині світу носія мови: на матеріалі російської й англійської мов») [179], Л. М. Лубожевої («Роль професійної лексики у збагаченні словникового складу загальновживаної мови: на матеріалі економічної термінології англійської і російської мов») [180], В. Р. Богословської («Структурно-семантична і функціональна адаптація запозичень: на матеріалі спортивної лексики

---

[169] *Макеева С. О.* Сопоставительное исследование терминологии сферы образования в аспекте прагматики и субъективной модальности: на материале англоязычных и русскоязычных текстов : Дис. … канд. филол. наук.— Екатеринбург, 2002.— 256 с.

[170] *Воронова Н. С.* Политическая метафора в немецком и русском языках : Дис. ... канд. филол. наук.— М., 2003.— 181 с.

[171] *Агеева О. О.* Особенности эквивалентной соотносительности экономических терминов английского и русского языков: на материале терминологии «управление персоналом» : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2009. — 165 с.

[172] *Гузенко О. Г.* Состав строительной терминологии и ее функционирование в специальных и неспециальных текстах разноструктурных языков : Дис. … канд. филол. наук.— Саратов, 1991.— 185 с.

[173] *Степанов С. А.* Речевая номинация военных понятий специальных текстов (на материале русского и английского языков) : Дис. … канд. филол. наук.— М., 1990.— 175 с.

[174] *Баязитова Г. И.* Особенности терминологизации атрибутивных словосочетаний в предметной области «юриспруденция»: на материале французского и русского языков : Дис. … канд. филол. наук.— Уфа, 2005. — 178 с.

[175] *Рыженкова Т. В.* Специфика процесса транстерминологизации в отраслевой терминосистеме (на материале русской и английской терминологии правоведения) : Дис. … канд. филол. наук.— Волгоград, 2001.— 187 с.

[176] *Большак А. В.* Функционально-семантические основы терминологии социальной работы: на материале английского и русского языков : Дис. … канд. филол. наук.— Краснодар, 2005.— 229 с.

[177] *Кудинова Т. А.* Структурно-семантические особенности многокомпонентных терминов в подъязыке биотехнологий: на материале русского и английского языков : Дис. … канд. филол. наук.— Орел, 2006.— 245 с.

[178] *Бережанская И. Ю.* Консубстанциональные термины в лингвистической терминологии английского и русского языков : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2005.— 303 с.

[179] *Чеканова С. А.* Семантическое поле «профессия» в картине мира носителя языка: на материале русского и английского языков : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2008.— 330 с.

[180] *Лубожева Л. Н.* Роль профессиональной лексики в обогащении словарного состава общеупотребительного языка: на материале экономической терминологии английского и русского языков : Дис. … канд. филол. наук.— Челябинск, 2006.— 204 с.

англійської і російської мов») [181], Н. А. Трофимової («Особливості освоєння запозичень латинської лексики в галузевій терміносистемі: на матеріалі російської, англійської і німецької медичної термінології») [182], І. С. Петренко («Зіставний аналіз формування термінології побутової техніки в лінгвокультурологічному аспекті: на матеріалі лексики англійської і російської мов» — *історичний аспект*) [183]; у македонському — М. Лазаревської («Лексична неоднозначність юридичних термінів в англійській і македонській мовах») [184]; у словацькому — Е. Схварзової («Орієнтовний потенціал мотивації автохтонних лікарських термінів: конфронтаційний аналіз на матеріалі німецької і словацької мов») [185], А. Гаїкової («Англійська і словацька термінологія Європейського Союзу») [186], Я. Левицької («Термінологічна імплікація структурного та контекстуального аналізу французької і словацької будівельної лексики») [187]; у болгарському — Д. Янкової («Правнича норма в англійській і болгарській мовах») [188].

Цей напрям увиразнюють праці переважно російських дослідників у таких аспектах: *перекладному*, наприклад, у А. Ю. Куткіної («Абревіація в російській і німецькій політичній термінології як проблема перекладу») [189], Т. П. Некрасової («Особливості перекладу юридичної термінології з російської мови на англійську») [190]; *комунікативному*, наприклад, у І. М. Матюшина («Комунікативна модель взаємодії військово-термінологічних систем: на матеріалі російської і французької військових підмов») [191]; *комунікативно-соціокультурному*, наприклад, у І. П. Івановської («Термінологізація як функція мови і культури: системно-мовні, соціально-культурні і функціонально-комунікативні характеристики російсько- й англомовних термінів податкового права») [192]; *дискурсивно-комунікативному*, наприклад, у Д. Н. Нуреєвої («Термінологія тенісу в російській та англійській мо-

[181] *Богословская В. Р.* Структурно-семантическая и функциональная адаптация заимствований: на материале спортивной лексики английского и русского языков : Дис. … канд. филол. наук.— Волгоград, 2003.— 201 с.

[182] *Трофимова Н. А.* Особенности освоения заимствованной латинской лексики в отраслевой терминосистеме: на материале русской, английской и немецкой медицинской терминологии : Дис. … канд. филол. наук.— Саратов, 2004.— 209 с.

[183] *Петренко И. С.* Сопоставительный анализ формирования терминологии бытовой техники в лингвокультурологическом аспекте: на материале лексики английского и русского языков : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2008.— 186 с.

[184] *Лазаревска М.* Лексичка повекмезначност на правните термини во англискиот и во македонскиот јазик : Дис.— Скопје, 2005.— 180 с.

[185] *Schwarzová E.* Orientačný potenciál motivácie domácich lekárskych termínov (konfrontácia na materiáli nemčiny a slovenčiny).— Banská Bystrica, 2010.— 162 s.

[186] *Hájiková A.* Anglická a slovenská terminológia európskej únie : Diz. práca.— Bratislava, 2003.— 152 s.

[187] *Levická J.* Terminologicke implikacie štrukturnej a kontextovej analyzy francuzskej a slovenskej stavebnej lexiky: Diz. praca / Univerzita Komenskeho v Bratislave. Filozoficka fakulta.— Bratislava, 2006.— 221 s.

[188] *Янкова Д.* Legal Language Made Simple: Statutory Provisions in English and Bulgarian (Правната норма в английския и българския език).— София, 2004.— 200 с.

[189] *Куткина А. Ю.* Аббревиация в русской и немецкой политической терминологии как проблема перевода : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2011.— 225 с.

[190] *Некрасова Т. П.* Особенности перевода юридической терминологии с русского языка на английский язык : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2013.— 391 с.

[191] *Матюшин И. М.* Коммуникативная модель взаимодействия военно-терминологических систем (на материале русского и французского военных подъязыков) : Дис. … канд. филол. наук.— М., 1996.— 216 с.

[192] *Ивановская И. П.* Терминологизация как функция языка и культуры: системно-языковые, социально-культурные и функционально-коммуникативные характеристики русско- и англоязычных терминов налогового права : Дис. … канд. филол. наук.— Пятигорск, 2009.— 197 с.

вах») [193]; *історико-перекладному*, наприклад, у С. А. Леонової («Терміносистема "автоматизований електропривід" в англійській та російській мовах») [194].

Помітними є також *монолінгвотипологічні* пошукові розвідки, зокрема *параметрично-інвентаризаційні*, наприклад, російської дослідниці О. Г. Анисимової («Типологія термінів англомовного мистецтвознавства») [195], *власне зіставні*, наприклад, російської дослідниці С. Г. Казаріної («Типологічні характеристики галузевої термінології» — зіставлення термінологій різних понятєвих сфер медицини в російській мові) [196] та української дослідниці В. Д. Сліпецької («Англомовна термінологія штучного інтелекту в контексті інших терміносистем (досвід лінгвостатистичного аналізу)» — виявлення спільних і відмінних рис зіставлюваних термінологій матеріалознавства, оброблення металу, аерокосмічної технології, фінансово-економічної справи та штучного інтелекту тієї самої мови) [197].

Функціонально-когнітивне / когнітивно-функціональне термінознавство засвідчене переважно власне зіставними та контрастивно-зіставними дослідженнями.

Власне зіставні мають *дискурсивне спрямування*, зокрема, у дисертації білоруської дослідниці К. В. Лавренко («Мовне втілення комунікативних стратегій в економічному дискурсі: на матеріалі британського й американського варіантів англійської мови») [198]; у працях російських дослідників — *етнокультурне*, наприклад, у Ю. Г. Завалишиної («Зооніми і фітоніми в російській і англійській пареміології в аспекті етнічного менталітету») [199]; *дискурсивно-комунікативне*, наприклад, у О. М. Тютюнової («Комунікативні стратегії і тактики судового дискурсу: на матеріалі німецьких і російських телевізійних передач») [200]; *дискурсивно-комунікативно-перекладне*, наприклад, у Т. О. Волкової («Дипломатичний дискурс в аспекті стратегічності перекладу й комунікації: на матеріалі англійської та російської мов») [201]; *дискурсивно-типологічне*, наприклад, у О. М. Ков'язіної («Семантико-типологічний аспект метафоризації у філософському дискурсі: на матеріалі російської й англійської мов») [202]; *дискурсивне*, наприклад, у Р. Г. Козлова («Функціонально-семантичний статус політичного дискурсу у французькій і російській мовах») [203]; у білоруському термінознав-

---

[193] *Нуреева Д. Н.* Терминология тенниса в русском и английском языках : Дис. … канд. филол. наук.— Казань, 2011.— 216 с.

[194] *Леонова С. А.* Терминосистема «автоматизированный електропривод» в английском и русском языках : Дис. … канд. филол. наук.— М., 2012.— 257 с.

[195] *Анисимова А. Г.* Типология терминов англоязычного искусствоведения : Дис. … канд. филол. наук.— М., 1994.— 148 с.

[196] *Казарина С. Г.* Типологические характеристики отраслевой терминологии : Дис. … д-ра филол. наук.— М., 1999.— 385 с.

[197] *Сліпецька В. Д.* Англомовна термінологія штучного інтелекту в контексті інших терміносистем (досвід лінгвостатистичного аналізу) : Дис. … канд. філол. наук.— К., 2008.— 347 с.

[198] *Лавренко Е. В.* Языковое воплощение коммуникативных стратегий в экономическом дискурсе: (на материале британского и американского вариантов английского языка) : Дис. ... канд. филол. наук.— Минск, 2008.— 150 с.

[199] Завалишина Ю. Г. Зоонимы и фитонимы в русской и английской паремиологии в аспекте этнического менталитета : Дис. … канд. филол. наук. — Курск, 1998. — 220 с.

[200] *Тютюнова О. Н.* Коммуникативные стратегии и тактики судебного дискурса: на материале немецких и русских телевизионных передач : Дис. ... канд. филол. наук.— Волгоград, 2008.— 247 с.

[201] *Волкова Т. А.* Дипломатический дискурс в аспекте стратегичности перевода и коммуникации (на материале английского и русского языков) : Дис. … канд. филол. наук.— Челябинск, 2008.— 231 с.

[202] *Ковязина Е. Н.* Семантико-типологический аспект метафоризации в философском дискурсе (на материале русского и английского языков) : Дис. … канд. филол. наук.— Пермь, 2012.— 191 с.

[203] *Козлов Р. Г.* Функционально-семантический статус политического дискурса во французском и русском языках : Дис. ... канд. филол. наук.— Чебоксары, 2006.— 210 с.

стві — у Г. В. Карпук («Контактовстановлювальна функція мови у судовому дискурсі: на матеріалі виступів російських і американських адвокатів») [204].

Крос-дисциплінарний напрям наукових пошуків у слов'янському термінознавчому просторі в його *порівняльно-історично-зіставному аспекті*, зокрема в царині взаємодії лінгвістики, права, історії, етнології, засвідчує, наприклад, праця словенської дослідниці К. Шкрубей («"Ritus gentis" слов'ян у Східних Альпах: реконструкція моделі правових відносин на базі найстарішого мовного матеріалу») [205].

Отже, галузеве слов'янське термінознавство в зіставному, порівняльному й типологічному аспектах репрезентують переважно контрастивно-зіставні дослідження (понад 200 праць). Ці напрями наукових пошуків у просторі системно-структурної / традиційної дослідницької парадигми засвідчують понад 54 % від загальної кількості наукових праць (переважно в Росії, більшою мірою — в Україні, Словаччині, Македонії, Болгарії); у просторі функціональної парадигми — близько 12 % праць (переважно в Росії та Болгарії); у просторі когнітивної парадигми — близько 11 % праць (переважно в Росії та Польщі); у просторі крос-парадигмальних досліджень — 22,5 % праць (переважно в Росії, Македонії, Словаччині, Болгарії, Україні); у просторі крос-дисциплінарних (маргінальних) досліджень — 0,5 % праць (у Словенії).

V. L. IVASHCHENKO, L. V. TUROVSKA

SLAVIC CONFRONTATIVE, COMPARATIVE AND TYPOLOGICAL TERMINOLOGY OF THE LATE 20TH — EARLY 21ST CENTURIES

The specific features of confrontative, comparative and typological terminology in the Slavic language space of the late 20th — early 21st centuries are determined in the paper; main paradigm, cross-paradigm and cross-disciplinary research trends and aspects of terminology studying are defined.

Keywords: confrontative, comparative, typological terminology; paradigm, cross-paradigm, cross-disciplinary trend of study.

[204] *Карпук Г. В.* Контактоустанавливающая функция языка в судебном дискурсе: на материале выступлений русских и американских адвокатов : Автореф. дис. ... канд. филол. наук.— Минск, 2006.— 20 с.

[205] *Škrubej K.* "Ritus gentis" Slovanov v vzhodnih Alpah: model rekonstrukcije pravnih razmerij na podlagi najstarejšega jezikovnega gradiva.— Ljubljana, 2002.— 248 s.